

BARNEOMBUDET

22. januar 2020

Notat til utdannings- og forskningskomiteens høring 28. januar Tett på - tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO (Meld. St. 6 2019-2020)

Barneombudet er glade for at regjeringen vil beholde retten til spesialundervisning og at PP-tjenesten forblir en uavhengig sakkyndig instans. Vi er positive til flere av regjeringens forslag, som svarer på mange av utfordringene vi løftet i rapporten «Uten mål og mening?». Samtidig er det mye som gjenstår for å sikre et reelt løft som kommer elevene til gode. Barneombudets hovedbekymring er at tiltakene ikke støttes opp med tilstrekkelig ressurser, og at det i en del tilfeller mangler konkrete krav og forventninger til tjenestene.

Barneombudet mener det er viktig å følge opp følgende forslag:

- Evaluere og utvide intensivopplæringen. Barneombudet støtter forslaget fra opplæringslovutvalget om å innføre en plikt for skolene til å gi forsterket opplæring.
- Forskningsinnsats på god spesialpedagogisk praksis.
- Tydelige lovkrav til kompetansen til de som skal gi spesialundervisning og spesialpedagogisk hjelp, og til beskrivelsen av kompetanse i de sakkyndige vurderingene.

Tydelige krav til PP-tjenestens mandat, oppgaver og organisering

Barneombudet støtter regjeringens forslag om å presisere PP-tjenestens sitt mandat og oppgaver, og å stille krav til kvaliteten i arbeidet. Vi er enige i at PP-tjenestens mandat også bør være å hjelpe skolen og tilrettelegge for elever innenfor det ordinære opplæringstilbudet. For å sikre bedre kvalitet på de sakkyndige vurderingene, mener vi at loven også må stille tydelige krav til sakkyndighetsarbeidet.

Regjeringen foreslår ikke krav til hvordan kommunene og fylkeskommunene skal organisere PP-tjenesten, og hvilken kompetanse den skal ha. For å sikre et likeverdig tilbud i alle kommuner mener vi at regelverket må stille krav til PP-tjenesten sin kompetanse og bemanning. Det er store kommunale forskjeller mellom norske PP-tjenester, og flere steder mangler kommunen nødvendig kompetanse og ressurser til å ivareta elevgruppen sin.

Behov for en forpliktende plan og tilstrekkelige økonomiske bevilginger for å sikre reell styrking og kompetanseløft i skole og PP-tjeneste

Regjeringen ønsker å løse dagens utfordringer med det spesialpedagogiske tilbudet gjennom et kompetanseløft. Kompetansebyggingen skal i all hovedsak skje ved at midler fra Statped overføres til kommunene og fylkeskommunene. Regjeringen foreslår et beløp på 150-200 millioner kroner over en periode på 5 år. I januar 2020 hadde Norge 356 kommuner. I beste fall vil regjeringens forslag innebære gjennomsnittlig en halv million kroner per kommune per år.

Barneombudet er bekymret for at kommunene og fylkeskommunene ikke vil klare å bygge opp den kompetansen som er nødvendig. Det er en betydelig risiko knyttet til å bygge ned Statped, dersom kompetansebyggingen i kommunene ikke støttes med tilstrekkelige ressurser og tydelige krav til resultat.

Postadresse:
Postboks 8889
Youngstorget
0028 OSLO

Besøksadresse:
Karl Johans gt. 7
0154 OSLO

E-post:
post@barneombudet.no
Tlf: 22 99 39 50
Org.nr: 971 527 765

www.barneombudet.no

Barneombudet mener den største mangelen med meldingen er at regjeringen ikke støtter satsingen med tilstrekkelige ressurser. Det er viktig å understreke at det både er behov for å bygge opp den kompetansen kommunene ikke lenger vil få fra Statped, og imøtekomme et allerede udekket behov for kompetanse og ressurser i kommunene. Mer kompetanse vil ikke løse ressursproblemet som allerede finnes i kommunene. En kompetansesatsing vil i tillegg kunne medføre større ressursbehov. Tjenestene må ha ressurser til å skaffe, bruke og vedlikeholde kompetansen.

Barneombudet anbefaler at komiteen ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med:

En fremdriftsplan og finansieringsplan for kompetansebyggingen. Som en del av dette arbeidet bør regjeringen:

- kartlegge ressurs situasjonen hos PP-tjenesten i hele landet og utrede behovet for en bemanningsnorm.
- kartlegge kompetansen i PP-tjenesten og behovet for kompetansekrav
- utarbeide en plan for hvordan alle skoler og barnehager skal få tilgang til spesialpedagogisk kompetanse
- utarbeide en plan for hvordan alle skoler og barnehager skal få tilstrekkelig kompetanse i norsk som andrespråk, og tospråklig fagopplæring og morsmålsopplæring

Tydelige indikatorer for hvilken kompetanse og hvilke systemer skole og PP-tjeneste skal ha som et resultat av kompetansebyggingen. Etter at den er gjennomført bør loven stille krav til:

- at alle skoler skal ha tilgang på spesialpedagogisk kompetanse
- kompetanse og bemanning i PP-tjenesten

Laget rundt barna og elevene

Regjeringen drøfter i kapittel 6 bedre tverrfaglige hjelp til barn og unge med behov for flere tjenester, og foreslår i første omgang å harmonisere og styrke bestemmelser om plikt til tverrfaglig samarbeid i sektorlovgivningen. Barneombudet mener dette ikke er en løsning som ivaretar barns behov på en god nok måte. De siste årene har plikt til tverrfaglig samarbeid blitt inkludert i flere lover som opplæringsloven, helse- og omsorgstjenesteloven, sosialtjenesteloven og barnevernloven. Dessverre er dette vage plikter uten tydelig innhold, og uten en tilsvarende rett for barna. Slik lovverket er i dag, tar de ulike tjenestene ofte kun utgangspunkt i sitt mandat og ansvarsområde. Forslaget til regjeringen vil videreføre disse utfordringene, og bidra til en silotenking som ikke tjener det enkelte barns behov for koordinert hjelp. Barnas historier viser at de og deres familier blir sittende med den ekstra belastningen det er å samordne ulike tjenester.

Vi mener det er nødvendig med mer omfattende endringer hvor barnas behov settes i sentrum. I en rapport omtalt på side 84 foreslår direktoratene i 0-24-samarbeidet at det bør vedtas en ny samarbeidslov. Direktoratene mener det ikke er en god løsning å «flikke» på dagens regelverk. Barneombudet er enige i direktoratenes vurderinger. Vi ber komiteen om å anmode om at regjeringen nedsetter et offentlig utvalg for å utrede en ny felles samarbeidslov for å sikre barn og unge helhetlige og tverrfaglige tjenester så raskt som mulig

Barneombudet viser også til vårt skriftlige innspill til komiteen, der vi drøfter flere punkter i meldingen og utdyper våre forslag.

Ta gjerne kontakt for mer informasjon:

Silje Steinardotter Hasle, silje@barneombudet.no, 22 99 39 59